

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ivdex Magistratvs Senator

Zype, Franciscus van der

Antverpiæ, 1633

Cap. XXXI. Verax & Candidus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14280

nec venenum? vtere eiusmodi linguis. Et quoniam Iudicem Magistratumque necessarium est veritatem scire, quò iustitiam tueatur, eò magis à genere hoc hominum abstinere necessarium est, qui veritati tenebras offundunt, quibus in deuia abducatur. Quare Chrysostr. *Inimicum ne laudantem quidem probo, amicum verò & reprehendentem amplector. ille et si me osculetur, insuaus est: hic & si vulneret, amabilis.* Precatur Dauid Ps. 140. *Oleum peccatoris non impinguet caput meum.* Precetur Iudex, & caueat ne blandâ simulatione ei rigor veritatis emolliatur, obfusseturque, ne cognoscere non possit, quod iudicare, quod regere, quod administrare debeat. *Quisquis adulatorem excipit, serpentem sinu fouet; plus persequitur linguam adulatoris quam manus persequentis.* August. in Psal. 59. *Regum opes sæpius assentatio, quam hostis euertit. lib. 8.* Sic habendum, nullam pestem esse maiorem, quam adulationem, blanditias, assentationem. Cic. *Optimè de re tota Bernard. Vani filij hominum, mendaces filij hominum in stateris, ut decipiant ipsi de vanitate in idipsum. Laudamus mendaciter delectamur, inaniter: ut & vani sint qui laudantur, & mendaces qui laudant. alij adulantur, & ficti sunt; alij laudant, & falsi sunt; alij vtrorumque preconiis gloriantur, & vani sunt.*

CAPVT XXXI.

Verax, & Candidus.

1.
Procul à
dolo, ma-
chinatione,
mendacio,
lingua
bilingui.

Quantum quisque desiderat non decipi, tantum amat virum candidum, veracem, simplicem, atque rectum, neque rebus neque verbis eum, cum quo commercium illi, aut sermo est, fallentem. Simpliciter, & candorem, veracitatemque quam maximè in Iudice desidero: si in aliis dolum abesse leges voluerunt. *Sapientia, inquit Gregor. lib. 10. moral. c. 27. justorum est, nil per ostensionem fingere, sensum verbis aperire: huius mundi sapientia est, cor machinationibus tegere, sensum verbis velare; quæ falsa sunt vera ostendere, quæ vera sunt falsa demonstrare. hæc proinde prudentia usu à Iuuenibus scitur, hæc à pueri pretio discitur. docuerunt linguam suam loqui mendacium. Ieremiæ c. 9. Os bilingue detestatur Dominus. Prou. 13. & Eccles. c. 2. Va duplici corde, & labiis scelestis, & manibus malefacientibus, & peccatori terram ingredienti duabus viis. & c. 7. Noli parare mendacium. & Leuit. 19. Non mentimini, nec decipiet vnusquisque proximum suum.* Chri-
Aug

stus præcepit secundum Euangelicam veritatem *Sit sermo vester est, est, ut affirmatio & negatio sicut procedit ex ore, ita procedat ex corde, c. etsi Christus de Iudeis*. Requiescet in monte sancto, qui loquitur veritatem in corde suo, qui non egit dolum in lingua sua. *Psal. 14.*

Dolum agit, qui lingua ait quod corde negat. dum humanae aures verba nostra talia iudicant, qualia foris sonant. *c. hu- mane 22. q. 5.* Aliud simulat quam agit, aliud verba sonant, quam sensu loquitur, aliud intendit, aliud præ tendit. cum intelligentia dictorum ex causis sit assumenda dicendi. quia non sermoni res, sed rei sermo est subiectus. *c. intelligentia de V. S.* In dolo est qui publicè sancitum verborum sensum excludit, priuatum indit. sunt verba propterea instituta (*August. enchir. c. 22.*) non per quæ se inuicem homines fallant, sed per quæ in alterius quisque notitiam cognitiones suas perferat. Verbis igitur vti ad fallaciam, non ad quod instituta sunt, peccatum est. & idem *tract. de conslic. vitior. c. 19.* uicè artificioso ingenio nec simplici verbo oportet decipere quemquam. *Dolus in eo est,* inquit Florentinus, *l. 43. D. de contr. empr. qui fallandi causa obscure loquitur;* nec tantum, sed etiam qui insidiosè obscure dissimulat. & *Vlp. in l. 1. s. 1. D. act. empr. cum damnat,* qui liberationem stipulatus erat, inuoluta obscuro pacto veritate quam nosset. & *generatim,* inquit, *dixerim si improbato more versatus sit in celando, debere eum teneri.* reiecit Labeo in *l. 1. D. de dol. omnem calliditatem, fallaciam, machinationem, ad circumscribendum, fallendum, decipiendum alterum adhibitam.*

Sed tamen & posse ait sine dolo malo aliud agi, aliud simulari. Vtilem etiam simulationem & in tempore assumendam Hieronymus Iehu, Dauidis, & Christi asserere nititur exemplo *c. vtilem 22. q. 2.* quamquam nec eam admittit Augustin. *c. quæritur ibid.* permittit is suo tempore veritatem celari, non mendacium dici. & *c. si qua. d. 30.* damnat anathemate mulierem habitu virili vtentem, proposito vti que malo. *Vt tibi Gloss. simulationem* Labeo admittit, quæ quis tuetur sua, vel aliena, & *Vlp. . 2. dolum cum bonum pro solertia acceptum apud veteres tradit;* maxime si aduersus hostem, latronemue quis machinetur. de quo August. *c. Dominus 23. q. 2.* cum iustum bellum susceperit, cui bellare fas est, vtrum aperta pugna, vtrum insidiis vincat nihil ad iustitiam interest. Sic bellum Christi sub vmbra peccatricis carnis gestum est. sed relinquemus Theologis eam disquisitionem, quatenus dissimulatio liceat aliquando, simulatio vetita sit.

G

Leges

2.

Perversa
verborum
sensu.

3.

Simulatio-
ne, nisi ad
se suave
tuendum.

4.
Ambiguo
sermone.

Leges sanè nostræ nec impunitam quidem præmittunt quamcumque simulationem, quâ alteri noceatur. & intorti, obscuro, amphibologici & ambigui sermones principiis iustitiæ aduersantur, si per eos alter læditur, aut quid ei sit quod sibi faciens factum nolit. vel duplicis animi, oris bilinguis, opinio alicui accersitur; candoris, rectæ simplicitatis, & iustæ veracitatis offenditur: *Non decet Principem labium mendax. Prou. 17.* non Iudicem. Laudatus Plinio Traianus, quod quæ vellet, velle; quæ nollet, nolle scirent omnes damnati alij. nam cum mendaces homines aut inopia, aut timor faciat, magnitudinem fortunæ suæ Imperator ignorat, qui mentitur. Pariter magnitudinem functionis suæ ignorat Iudex, qui mentitur: neque enim sic honestè viuatur. Quod si omnibus congruit, qui iustitiam colunt, multo maximè illius mystæ. *Opera manuum eius veritas & iudicium. Psal. 100.* Fortiter Isocrates Principem monet, vt veritatem manifestè, ac apertè colat, vt iniurato illi potius, quam iurato alteri credatur. *Verba susurronis quasi simplicia, & ipsa perueniunt ad intima cordis; quando submiserit vocem suam, ne credideris ei, quoniam septem nequitie sunt in corde ipsius. Proverbior. 26.*

5.
Restrictio-
nibus men-
talibus.

Apage ergo si qui iudicij vel iustitiæ sacrificia obscuris, doctis, ambiguis sermonibus temerare velint, atque profanare, seu improbato more in iis versari, siue restrictionibus mentalibus illorum religionem violare, & sacrilega iuramenta præstare. quando vel Hebræi iudicij Angelos interesse, atque præesse crediderunt, atque Aegyptij vacuas eis sedes relinquere olim consueuerunt, vt vel ideo sanctius in iis versarentur. Vnde quam mirabundi atque indignabundi est illud *Eccles. c. 3. Vidi sub sole in loco iudicij impietatem, & in loco iustitiæ iniquitatem!* Impium, iniquum est in loco iustitiæ & veritatis, habitum mentiri illius, synceram simplicitatem eius ac nuditatem verborum inuolucris offendere. *Qui sophisticè loquitur, odibilis est. Prou. 37. & sunt in eis docti, inquit August. c. 18. contra mendacium, qui etiam regulas figant, sineque constituant, quando debeat, quando non debeat peierari. O ubi esitis fontes lachrymarum! & quid faciemus! quò ibimus! ubi nos occultabimus, in ira veritatis, si non solum negligimus cedere mendacia, sed audemus insuper docere periuria? Defecit sanctus: quoniam diminutæ sunt veritates à filijs hominum. Psal. 11.* Non excurram latiùs. Restrictionum mentalium abusum R. mus I. Malderus eruditissimo tractatu latè perstrinxit; vtinam restrinxerit, atque extinxerit!

Id

Id tantum nunc dico nihil esse perniciosius Reip. quàm si 6.
Principem aut Consiliarios eius populus deprehendat sibi im-
posuisse fallacibus verbis: nam Principes & Magistratus, qui
bus fides semel est abrogata, quamuis regna, opes, exercitus in
potestate habere videantur, sine præsidio sunt, quo omnis salus
continetur. Credant sanè *Eccles. c. i.* potius quàm Marchiauellii
cæ sectæ, *ne velis uti mendacio illo: numquam enim prodest frequen-*
tatio illius. ita à maioribus nostris, Christianis, creditum est (vt Li-
uius de Papirij filio loquitur) ante doctrinam deos spernentem natis.
Ne credant rem bene peractam, si populum semel deceperint.
redibunt vices, quibus caro fraus ea redimetur, quibus consta-
bit, quàm non profuerit frequentatio mendacij. *Nisi Dominus*
custodierit ciuitatem, frustra vigilat qui custodit eam. Psalm. 126. ma-
gis frustra mentitur. Mendacium odit is, & mendacem, *in cuius*
manu sunt omnes fines terræ. Psalm. 94.

*per nio-
fifimis vbi
per ras
Magistra-
tibus se-
mel abro-
gata fides
fuerit.*

CAPVT XXXII.

Nobilis.

Quò magis Iudicibus sua constet dignitas iudiciorum-
que Maiestas, valde expedit etiam illas qualitates,
quæ extra animum sunt, atque populi existimatione
venerationemque conciliant, Iudicibus non deesse; Nobilitatem
in primis, maiorum imagines, meritorumque memoriam,
quibus sæpè plus defert ignara plebs, quàm rationi, aut legi.
assuetudine reuerentiæ maioribus atque à maioribus delatæ.
Quapropter ortu vilibus magna officia non defert lex 6. c. de
dignit. sicut partem nullam Reip. seruis committi licitum fuit.
Multa enim, inquit Cicero ad Q. frat. quæ rectè committi seruis fide-
libus possunt, tamen sermonis, & vituperationis vitanda causâ commit-
tenda non sunt.

*1.
Congruit
æqualitas
uicij ad
Veneratio-
nem.*

Nobilitatem multi contēdunt consistere natiuitate, honore,
diuitiis; alij solo genere, alij solâ virtute. Priorum opinio iis Re-
bus pub. conuenit, vbi totæ gentes Nobilitate donatæ sunt: vt
Biscaini, in Hispaniâ Gothi, in Gallia Franci, in Frisia gens to-
ta, ex quo in Caroli V. dominatum concessit; ij quidem qui ex
inde nobiliter viuerent. apud Romanos quando annulorum
aureorum Ius omnibus datum est. Sed & ante audiuius,
illud Cicer. Nobilitas, quæ ex imaginibus procedit, populi Rom.
est vniuersa. & est homo qui honorificatur propter substantiam suam.

*2.
Vnde illa è
Virtute,
Origine,
g. ffis Ma-
gistrati-
bus.*